

Matuszewski, Adam

"Witelona << Perspektywy >> Księga V, VI, VII", Witelo, Toruń 2003 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 50/2, 278-279

2005

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ekslibrisów zaprezentowaną na wspomnianej wystawie. W katalogu zamieszczono 91 ekslibrisów. Najczęstszymi motywami, występującymi na ekslibrisach, są lampa naftowa oraz urządzenia wydobywcze ropy naftowej. Natomiast portret samego Łukasiewicza pojawia się tylko na pięciu ekslibrisach.

Słownik biograficzny Leszna. Pod red. Barbary Głowinkowskiej, Alojzego Koniora. Leszno 2004 Urząd Miasta Leszna, Leszczyńskie Towarzystwo Kulturalne, 508 s., portr.

W *Słowniku* zamieszczono 379 biogramów, opracowanych przez 73 autorów, osób nieżyjących, zarówno Polaków jak i obcokrajowców, które wniosły swój wkład do historii i dorobku Leszna od XV w. do 2004 r. Znalazły się wśród nich też osoby urodzone w Lesznie, zasłużone dla innych regionów Polski i świata. Do większości biogramów dołączono portrety prezentowanych postaci.

Johann Bartholomaeus Trommsdorff: *Der Briefwechsel von Johann Bartholomaeus Trommsdorff (1770–1837)*. Halle 2004 Deutsche Akademie der Naturforscher Leopoldina, 328 s., portr. ind. Acta Historica Leopoldina. T. 18. L. 8.

W 2004 r. ukazał się kolejny tom korespondencji wybitnego niemieckiego farmaceuty i przyrodnika z przełomu XVIII i XIX w. Johanna Bartholomaeusa Trommsdorffa. Tom zawiera 56 listów, których nadawcami bądź adresatami byli, między innymi, tacy znani ówczesni farmaceuci, lekarze i uczeni, jak: Emil Osann, Jacques Peschier, Johann Samuel Friedrich Pagenstecher, Pierre Jean Robiquet, Theodor Friedrich Ludwig Nees von Esenbeck, Julius Theodor Christian Ratzeburg, Christian Heinrich Rahn, Franz Oberthur, Gottfried Wilhelm Osann, Ferdinand i Friedrich August Oswaldowie, Johann Konrad Pabitzky, Jonathan Pereira, Wilhelm Perthes, Christoph Heinrich Pfaff.

Witelo: *Witelona „Perspektywy” Księga V, VI, VII*. Przekład z języka łacińskiego: Witold Wróblewski. Wstęp i opracowanie przekładu i komentarza: Andrzej Bielski, Witold Wróblewski. Toruń 2003 Wydawnictwo UMK; Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Zakład Filologii Klasycznej i Recepcji Kultury Antycznej; Zakład Badań Kopernikańskich IHN PAN, 457 s. „Studia Copernicana”. T. 40.

Książka zawiera polskie tłumaczenie *Księgi V VI i VII Perspektywy*, wybitnego śląskiego matematyka z XIII w. – Witelona. Przekłady polskie *Ksiąg II, III*

i IV tego dzieła zostały opublikowane w tomach XXIX i XXXIII *Studiów Copernicana* w 1991 i 1994 r. Omawiany tom został poprzedzony obszernym *Wstępem*, w którym Andrzej Bielski i Witold Wróblewski dokonali merytorycznej oceny publikowanych ksiąg, scharakteryzowali ich treść oraz przedstawili *Stosunek Witelona do dzieła Alhazena „De Aspectivus”*. Tom zaopatrzonej jest także w *Skorowidz terminów i pojęć*.

Wkład jezuitów do nauki i kultury Rzeczypospolitej Obojga Narodów i pod zaborami. Pod red. Ireny Stasiewicz-Jasiukowej. Kraków-Warszawa 2004 Komitet Historii Nauki i Techniki Polskiej Akademii Nauk. Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum”. Wydawnictwo WAM, 756, nlb. 2 s., ind.

Książka dzieli się na trzy zasadnicze części: wprowadzającą, przedstawiającą wkład jezuitów do nauki, omawiającą ich wkład do kultury polskiej. W części wprowadzającej znalazły się cztery artykuły: Ireny Stasiewicz-Jasiukowej: *O kondycji naukowej jezuitów polskich (od roku 1773 do XXI wieku)*, Ludwika Grzebienia: *Dotychczasowa literatura o wkładzie jezuitów polskich do nauki i kultury*, Ludwika Piechnika: *„Ratio studiorum” – fundament działalności edukacyjnej i naukowej jezuitów*, Richarda Butterwicka: *Sprawa wskrzeszenia zakonu jezuickiego w dobie Sejmu Czteroletniego*. W części „naukowej” w osobnych działach zgrupowano natomiast artykuły dotyczące wkładu jezuitów do: filozofii i nauk przyrodniczych, matematyki i astronomii, techniki, architektury i sztuk plastycznych, językoznawstwa, historii. W pierwszym z wyżej wymienionych działów znalazły się artykuły: Romana Darowskiego: *Zarys filozofii jezuitów w Polsce od XVI do XIX wieku*, Piotra Köhlera: *Wkład jezuitów do botaniki w Rzeczypospolitej Obojga Narodów*, Jerzego Pawłowskiego: *Wkład jezuitów do rozwoju zoologii polskiej od wieku XVII do roku 1918*. W dziale poświęconym matematyce i astronomii zostały zamieszczone artykuły: Zofii Pałikowskiej-Brożek: *Wybitne publikacje polskich uczonych jezuickich XVII wieku oraz Podręczniki matematyki dla polskich szkół jezuickich*, Witolda Więsława: *Matematycy Societatis Jesu na Litwie i obrzeżach Rzeczypospolitej w XVII–XIX wieku*, Konrada M.P. Rudnickiego: *Jezuicki wynalazek paralektycznego montażu teleskopów*. W dziale poświęconym technice, architektury i sztuce plastycznej znalazły się artykuły: Jerzego Jasiuka: *Wkład jezuitów do rozwoju i upowszechniania techniki*, Tadeusza Mariana Nowaka: *„Prawidła całej sztuki wojennej” w ujęciu Józefa Rogalińskiego SJ z 1776 r. oraz Warsztat pracy Franciszka Paprockiego SJ, pierwszego tłumacza na język polski dzieła Wegecjusza o wojskowości rzymskiej*, Jerzego Paszandy: *Nauczanie architektury w szkołach jezuickich*, Ryszarda Mączynskiego: *Zagadkowe*